



# روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی  
اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی و قانونی سوالات -

شماره تلفن: ۸۸۹۴-۸۸۹۵ - ۸۸۹۶-۵۴۴۸

شنبه ۱۵ اسفند ماه ۱۳۲۷

وزیر: سید محمد هاشمی

سال چهارم - شماره ۱۱۸۳

صفحه ۴۰۴۰

قانونگذاری دوره یازدهم

شماره مسلسل ۱۶۷۳

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

- ۱ - صورت مشروح مذاکرات صد و چهل و هشتمین جلسه دوره یازدهم از صفحه ۱ تا ۱۰۲
- ۲ - آگهی های رسمی ۱۱

آقای سزاوار در باب اصلاح قبول شده بند الف گفتند اساس دین اسلام و اصول احکام آن مقام مقدس انبیاء و ائمه اطهار بوده است .  
آقای اردلان راجع باصولی که قرائت نموده بودند گفتند اصل نهم و بیستم متمم قانون اساسی بوده است .  
آقای فرامرزی اظهار نمودند که آقای سزاوار اصلاح آقای رفیع را که سایر ادیان هم بوده قبول نمودند .

آقای سزاوار تأیید نمودند که انبیاء عظام ذکر شده و کافی است .  
آقای فرامرزی پیشنهاد کردند که طرح لوائح اعتبار اضافات و بخشودگی مالیات مقدم باشد و ضمن توضیحات گفتند تصویب ایندو لایحه ضروری تر از لایحه مطبوعات است و قابل توجه نشد و مجلس وارد دستور گردید .

آقای فرامرزی پیشنهاد نمودند که بر طبق قانون مصوب ۱۳۲۶ قمری شرط امتیاز نشر جراید برداشته شود و اظهار نمودند که بر خلاف قانون اساسی و مطبوعات را قیه دنیا و با جبار موجب ترویج فحش میباشد .

آقای کشاورز صدر مخالف بوده گفتند در اینصورت هر بیسوادی هم روزنامه خواهد نوشت و پیشنهاد آقای فرامرزی قابل توجه گردید .

آقای فولادوند پیشنهاد نمودند که قضات معاکم جنبه و دادگاه استان از بین دادرسان مورد اعتماد بمرغی وزیر دادگستری و رای مخفی هیئت عمومی

## مذاکرات مجلس

جلسه ۱۴۸

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه دهم اسفندماه ۱۳۲۷

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس .
  - ۲ - بقیه مذاکره در گزارش کمیسیون دادگستری و فرهنگ راجع به مطبوعات .
  - ۳ - اعلام نخست وزیر راجع به تشکیل مجلس مؤسسان .
  - ۴ - بقیه مذاکره در موضوع مطبوعات .
  - ۵ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه .
- مجلس یکساعت و سی و پنج دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید .

۱ - تصویب صورت مجلس

صورت مجلس جلسه قبل را آقای فولادوند ( منشی ) بشرح زیر قرائت نمودند :

غائبین بی اجازه - آقایان : تولیت . ابوالقاسم . بهبهانی . آصف . عباس سمعودی . ناصرالدین ناصری .  
بین اسفندیاری . ابوالفتح قهرمان . سالار بهزادی .  
دیر آمدگان با اجازه - آقایان : دکتر طباطبائی . رضوی . دکتر راجی . امیر تیمور .  
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : محمد حسین قشقایی . آشتیانی زاده . عزیز زنگنه . دماوندی .  
آقاخان بختیار . نراقی . شریعت زاده . شهاب - خسروانی . اسلامی . نیکپور . علی و کیلی . گلبنادی . اسدی . نیک بی . باتمانقلیچ . کهبد . صاحب دیوانی .

دو ساعت بظهر روز شنبه پنجم اسفندمجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل و صورت جلسه پیش قرائت شد .  
اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است .  
غائبین با اجازه - آقایان : بیات . دکتر بقائی . مهندس رضوی . اردشیر شادلو . حسن اکبر . محمد علی دادور . معین زاده . اورنگ . منصف . اقمعی . اقبال . حسین و کیلی . محمد تقی بهار . مسعود نابتی . عباس اسکندری .

● بین مذاکرات مشروح یکصد و چهل و هشتمین جلسه از یازدهمین دوره قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس



دیوان کشور انتصاب شوند و تا ۵ سال در دست خود باقی باشند و این قبیل جرایم رسیدگی نمایندگان احتمال داده نشود که دولت برای اجرای منظور خود ممکن است قاضی معکوه را عوض کند .

بانویضیات آقای بوذری معاون وزارت دادگستری و اینکه با اکثریت آراء رؤسای دیوان کشور برای مدت ۳ سال انتخاب شوند دولت این پیشنهاد را قبول کرد .

آقای شریعتی زاده گفتند ملت محتاج بقوت قوه قضائیه و امنیت قضائی است باید از دولت ها پشتیبانی کرد تا این مقصود حاصل گردد و کلیه امور حقوقی مردم محفوظ بماند .

آقای دکتر متین دفتری پیشنهاد نمودند اقدام شهربانی در بند بوج با اجازه کتبی دادستان شهرستان خواهد بود و پادشاه میتواند تمام یا قسمتی از مجازات قضی موضوع این قانون را معفو کند بانویضیات آقای بوذری معاون دادگستری قابل توجه نشد .

بر حسب پیشنهاد آقای ضیاء ابراهیمی و توضیحات آقایان صدرزاده و بوذری حذف کلمه نیز از جمله « اهانت و هتک حرمت بخانواده سلطنتی نیز از جرائم مطبوعاتی نیست » مورد قبول واقع شد .

پیشنهاداتی از طرف آقایان کتر متین دفتری و حاج امین واردلان و کشاورز صدر و چند تن از نمایندگان تقدیم شد که بانویضیات آقایان صدرزاده و نبوی و دکتر معظمی قابل توجه نگردید .

یک ربع بعد از ظهر جلسه خانه یافت و بصبح بکشتبه موکول شد .

رئیس - آقای آشتیانی زاده نسبت بصورت مجلس نظری دارید ؟

آشتیانی زاده - قبل از دستور عرض دارم رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری نیست ؟ ( اظهاری نشد ) صورت مجلس تصویب شد یکمده از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور سکرتار اند ( صحیح است )

بعضی از نمایندگان - دستور .

آشتیانی زاده - بنده مخالفم .

رئیس - آقای آشتیانی زاده بفرمائید .

آشتیانی زاده - عرض میکنم مقدماتی که فعلاً در این مملکت پیش آمده و اهل حضرت همایون مهم است و باندهای بحال مملکت مفید است که به قیده بنده باید قبلاً در مجلس مطرح شود و نمایندگان اظهار عقاید خودشان را شفاها پشت تریبون بکنند اهل حضرت محمدرضا شاه پهلوی . . . .

رئیس - هیچ مربوط باینکه قبل از دستور صحبت بشود نیست ، مخالفت بادستور بایستی بگویند باین دلیل من مخالفم ، من رأی میکنم ، آقایانیکه موافق باورود در دستور هستند قیام کنند ( اکثر برخاستند ) تصویب شد .

باقیه مذاکره در گزارش کمیسیون

دادگستری و فرهنگ راجع بمطبوعات

رئیس - لایحه مطبوعات مطرح است پیشنهادی رسیده قرائت میشود . ( پیشنهاد آقایان حائری زاده در جریان - آزاد مکی شرح زیر قرائت شد )

این جانب پیشنهاد مینمایم که لایحه معافیت نظام وظیفه در درجه اول و اعتبار بانک کشاورزی در درجه دوم جزو دستور قرار گیرد .

مهندسی خسرو هدایت - مخالفم .

رئیس - آقای حائری زاده .

حائری زاده - در خارج ، در جرایمی که امروزه آزاد گذارده اند و هر چه میخواهند مینویسند و مخالفینشان را توقیف کرده اند که چیز ننویسند ، حمله میشود بمجلس که چرا کار نمیکند در صورتیکه لایحه ای که من عرض کردم بعنوان مثال بود والا

لاایحه ای که من عرض کردم بعنوان مثال بود والا امثال این در مجلس زیاد داریم یکیش لایحه معافیت راجع بنظام وظیفه است که جناب وزیر جنگ صرف وقتی کردند و این لایحه را برای آسایش عده زیادی اشخاص معیل آورده اند ( صحیح است ) و هر روز هم از لایحات کتبی رتلگرافاً تشکر از تیسار سیهبده امیر احمدی وزیر جنگ میشود و گله از مجلس که چرا تکلیف را معلوم نمیکند یکی دیگر لایحه است راجع ببانک کشاورزی این آفت سرمایه که امسال بود

و تمام ایران محتاجند که از طرف بانک کشاورزی بآنها کمک بشود بانک کشاورزی اعتبار ندارد پول ندارد جزو لایحه دولت اعتباری برای بانک کشاورزی منظور شده بود سال باآخر رسیده ، هنوز این اعتبار در مجلس تصویب نشده که اینها بدهند گره گشائی از کار مردم بشود ، پیشنهاد عده ای این است که این دو لایحه امروزه بیست دقیقه ، بیشتر وقت را نخواهد گرفت این را مطرح بکنند تصویب شود بعد لوابیح دیگر ، مطالب دیگر هر چه دارید صحبت میکنیم

افلا یک قدم مفیدی ما برداریم و حمله بمجلس نشود که چرا کار نمیکند ، لوابیحی که موافق و مخالف زیاد دارد و کشمکش زیاد دارد وقتی که بمجلس میآید وقت مجلس راتلف میکند یک لوابیح مفیدی که همه علاقمند هستند و زیاد وقت لازم ندارد اینها راجلو بیندازید که کار مفیدی برای مردم بشود .

رئیس - آقای رضوی .

رضوی - دلیل آقای حائری زاده را بنده هم قبول دارم باینکه مقدار کاریکه وظیفه مجلس شورای ملی بوده بهیچوجه من الوجوه مانع انجام ندهیم و کسر هم داریم و عقب هم هست ولی این موضوع عواملی داشته که یکی از آنها همین است که هر وقت هر قانونی که مطرح شد بعد از آنکه چند جلسه وقت مجلس را گرفت پیشنهادی میشود این قانون میرود عقب و با یک پیشنهاد قانون دیگری میآید جلو و در نتیجه قوانینی که ما در آن بحث کردیم زیاد است اما قوانینی که گذشته باشد خیلی کم است ، از این جهت بنده بطور کلی خدمت آقایان میخواهم یادآوری بکنم و تقاضا میکنم باینکه صراحت لهجه و رشادت هر نماینده ای باین است که عقیده و فکر نهائی خودش را در مجلس شورای ملی بنویسد که تمام امت و ملت بفهمند اظهار بکنند و هیچ مانعی ندارد در هر قانونی که ما وارد میشویم عقاید خودمان و مطالبمان را بگوئیم و گفتگو بکنیم ، عقیده و رأی نهائی خودمان را هم بدهیم برای اینکه بآن قسمت که آقای حائری زاده هم فرمودند برسیم بایستی یک قدری

صرف وقت بیشتر بکنیم و یک قدر بیشتر در مجلس باشیم و یک مقدار وقت کار کردن برای خودمان قائل بشویم و مطلب دیگر این است که از برای هر ماده هزارها پیشنهاد ندهیم البته وکیل آزاد است در پیشنهاد دادن ولی پیشنهاد مکرر دادن موجب این خواهد شد که وقت مجلس تلف بشود و هر قانونی دچار این اشکال بشود از این جهت بجای این فرمایش جناب آقای حائری زاده اگر آقایان اهتمام بفرمائید که امروز تکلیف یک قانون مینماید بشود آنوقت در جلسه آینده ممکن است پیشنهاد بفرمائید و یک قدری بیشتر کار بکنند ممکن است انشاءالله بسایر کارها برسیم .

حائری زاده - همین امروز هم ممکن است لایحه بانک کشاورزی رسیده .

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای حائری زاده آقایانی که موافقت قیام کنند ( عده کمی برخاستند ) تصویب نشد پیشنهاد لایحه مطبوعات قرائت میشود .

( پیشنهاد آقای تقی زاده شرح زیر قرائت شد )

ریاست محترم مجلس شورای ملی : پیشنهاد میکنم در قسمت الف از ماده اول عبارت « بقیام و اقدام بر ضد حکومت ملی » تبدیل شود بعبارت « بقیام و اقدام متجاوزانه بر ضد حکومت ملی »

یک نفر از نمایندگان - نیستند .

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود .

( پیشنهاد آقای صدر زاده شرح زیر قرائت شد )

پیشنهاد میکنم بندج بنحو ذیل اصلاح شود :

ج - در مورد توهین و هتک حرمت نسبت بسایر مقامات و اشخاص و افراد در صورت شکایت آنها طبق مقررات بنادالف این قانون رفتار خواهد شد ، لکن توقیف روزنامه و یا نشریه موکول بامدادستان و بازداشت متهم از نظر این قانون الزامی نیست و تابع قوانین مربوطه و مقررات عمومی است و جمله زیر بعنوان بند ه اضافه شود :

این قانون ناظر بانها مانی است که بعد از تصویب آن واقع میگردد چنانچه اشخاص و یا مقامات مورد اهانت از مشتکی عنه گذشت نمایند باعث منع تعقیب او خواهد شد .

دهقان - یکمتر به دیگر بخوانید .

( پیشنهاد آقای صدر زاده مجدداً شرح سابق قرائت شد )

رئیس - آقای صدرزاده .

صدرزاده - توضیحی که بنده میخواهم در این زمینه عرض کنم این است که دو مطلب مورد اتفاق مجلس شورای ملی است یکی راجع باحترام آزادی مطبوعات ( صحیح است ) که هم آقایان نمایندگان و هم ملت ایران باین موضوع احترام میکنند و کمال علاقه را دارد و تصور میکنم مخصوصاً مجلس در قبول پیشنهاد آقای فرامرزی راجع برفع قید و شروط از نامه نکاری احسانات خود را در این موضوع نسبت بمطبوعات ابراز داشت ( صحیح است ) در قانون اساسی هم در اصل بیستم مینویسند ، عامه مطبوعات غیر از کتب ضلال و مواد مضره

بدین مین آزاد و مبیزی در آنها ممنوع است تصور میکنم در این اصل بعد خیلی وسیع و کاملی آزادی مطبوعات قید شده است و ما هم بموجب این قانون باید این اصل را رعایت بکنیم و اما راجع بحیثیت مردم آن را هم قانون رعایت میکند زیرا که در اصل هم مینویسد افراد مردم از حیث جان و مان و مسکن و شرف محفوظ و مصون از هر نوع تعرض هستند بنا بر این در قانون اساسی ما بهمان درجه که آزادی مطبوعات مورد احترام قرار گرفته بهمان درجه هم حفظ حیثیت و احترام افراد و اشخاص مورد نظر است و ما باید در دورا در نظر بگیریم ، اشکالی که باین قانون است و بیشتر مورد توجه شده مداخله پلیس است که با آزادی مطبوعات صدمه مینماید ( فرامرزی )

آزادی نیست یعنی یک آدمی ، آزادی را نچسبیده بتم) و در این پیشنهاد بکننده کردم گمان میکنم تمام آن اشکالاتی که مورد نظر آقایان از لحاظ احترام آزادی مطبوعات و از لحاظ حفظ حیثیت مردم لازم است که رعایت بشود رعایت شده زیرا که اولاً گفته ام سایر مقامات که عبارت باشد از رئیس دولت و اعضاء او و معاونین و ریاست محترم مجلس و نمایندگان و افراد و مادام که شکایت نکرده باشند خودشان قضیه مورد تعقیب قرار نمیگیرد و این خیلی واضح است ما باید شکایت آنها را در اینجا ملحوظ بداریم چه بسامست که پلیس یا مأمورین چنین احساس میکنند که موضوع اهانت است در صورتی که خود آن شخصی که مورد اهانت است یعنی اهانت مربوط باو است اهانت نیدانده او تعمق میکند در دعوائی که میخواهد اقامه بکند

که واقعا دعوایش صحیح باشد و اهانتی واقع شده باشد و الا میدانند که اگر اهانتی واقع نشده باشد و اسباب توقیف و خسارت روزنامه را فراهم کرده باشد و بداد گستری مراجعه بشود و محکوم بشود محکوم بخسارت هم خواهد شد بنا بر این توجه بفرمائید چه در امر حقوقی و چه در امر جزائی بعد از آنکه میخواهد شکایتی بکند این قدر دقت بخرج میدهد که شکایت او مطابق با قانون و قابل قبول در محکمه باشد نکته دیگری که در اینجا رعایت شده است بعد از آنکه ما موکول بشکایت شاکی کردیم دعوائی جزائی که بشکایت شاکی طرح میشود معمولاً هر وقت شاکی شکایت خودش را استرداد کرد دعوی منتفی است خوب البته در این صورت ممکن است کسی مورد اهانت واقع شود و اهانت کننده عذر بخواهد صرف نظر بکند بایستی این راه باز باشد که با صرف نظر کردن او دعوی متروک بشود .

موضوع دیگر راجع بتوقیف روزنامه است که در اینجا موکول بنظر دادستان شده است به طوریکه ملاحظه فرمودید در بند الف موکول بنظر دادستان گردیده پس بطریق اولی در بند ج هم بایستی موکول بنظر دادستان باشد ، زیرا افراد پلیس ممکن است کدر تشخیص لزوم توقیف اشتباه کنند ولی چون معمولاً دادستان از مأمورین با سابقه و عالیتره وزارت دادگستری انتخاب میشود البته تمام جواب امر را ملاحظه خواهد نمود و اگر مربوط بقضیه نشود امر نخواهد داد و اما آن چیزی که بعنوان بند ده اضافه میشود تذکر میدهم که در قانون مجازات اصولاً قوانین هیچوقت شامل بامضی نمیشود

ولی در قوانین جزائی اغلب در صورتی که قانون متأخراً وفق بحال مجرم و متهم باشند و اخف باشد رعایت میکنند چون این قسمت در این قانونی که طرح شده و از مجلس میگردد یک نحوه اصول محاکماتی دارد و در قانون اصول محاکمات این نظر هست دعوائی که طرح میشود در موقع طرح آن قانون اصول محاکماتی که در جریان است ناظر است از جهت اینکه هیچگونه استثنائی پیدا نشود و این قانون و رویه رسیدگی شامل قضایای گذشته نشود ، این نکته را مخصوصاً قید کنیم که این طرز رسیدگی شامل باشد بانها مانی که بعد از تصویب این قانون واقع میشود یعنی بعد از آنکه این قانون از تصویب مجلس گذشت و اشخاص از مقررات آن وقوف پیدا کردند آنوقت ، اگر برخلاف قانون حرکتی کردند موجب بازخواست قانون واقع بشوند این است نظر بنده و اینجا تصور میکنم که اگر این پیشنهاد مورد قبول وزیر محترم فرهنگ و کتب محترم دادگستری و مخیر کمیسیون واقع بشود ، این قانون از اشکالاتی که بآن وارد میشود مرتفع خواهد شد قابل قبول و تصویب مجلس خواهد بود و در معاف مطبوعاتی هم حسن انعکاس خواهد یافت یعنی مطبوعاتی که رعایت حیثیت مردم را میکنند .

رئیس - آقای بوذری .

معاون وزارت دادگستری - یک قسمت از پیشنهاد آقای صدر زاده در جلسه پیش مذاکره شد و از طرف دولت هم قبول شده ( صحیح است ) و آن این بود که در بند ج توقیف روزنامه ها با دادستان باشد ( صحیح است ) یکی از آقایان پیشنهاد کرد و گمان میکنم آقای فرامرزی بودند که این پیشنهاد را کردند و بنده هم قبول کردم بنا بر این این قسمت ، دیگر موضوعش منتفی است و محتاج بتجدید مطلع نیست و اما قسمت دیگر که فرمودند که نسبت باشخاصی که در بند ج مذکور است و اگر توهین شد محتاج بشکایت مدعی خصوصی باشد و اگر شکایت نشد از مجازات آنها صرف نظر بشود ، مطابق قوانینی که ما فعلاً داریم این مخالف بآن قوانین است بجهت اینکه در قانون کفر همگانی ما در آن قسمتی که مربوط بتوهین مأمورین دولت است ( کشاورز صدر - ماده ۱۶۰ و ۱۶۱ ) بلی از ماده ۱۶۲ بیاید است در آنجا قید شده است حکم توهین بمأمور دولت رأساً قابل تعقیب از طرف دادستان است و چون بطوریکه قبلاً هم عرض کردم در این لایحه تعیین مجازات منظور نیست و صرفاً لایحه اصول محاکماتی است اینست که عرض میکنم ما از آن اصولی که در دست داریم جایز نیست که فعلاً صرف نظر کنیم ، و در اینجا برخلاف آن اصول چیزی نوشته بشود ، قسمت دیگر که راجع است باینکه این قانون از تاریخ تصویب قابل اجرا باشد این را هم ناچارم عرض کنم این قانون همانطور که عرض کردم اصول محاکمه است ( صحیح است ) اصول محاکمه هم موضوعش در قوانین مامعین است و این قاعده عطف بمسابق نشدن قوانین در قوانین اصول محاکماتی رعایت نمیشود یعنی قوانین اصول محاکماتی عطف بمسابق میشود .

رئیس - آقای کشاورز صدر .

کشاورز صدر - ظاهراً آقای صدر زاده در جلسه قبل شاید در موقبعیکه پیشنهاد آقای فرامرزی خوانده میشد همانطور که کفیل وزارت دادگستری فرمودند تشریف نداشتند و فرمایشات و پیشنهاداتی را که ایشان فرمودند دارای سه قسمت بود یکی راجع نه شهربانی ، در بند ج این را آقای معاون وزارت دادگستری پذیرفتند و نظر ایشان تأمین است . قسمت دوم این بود که شاکی خصوصی در بند ج شکایت بکند بنده علاوه بر آن مطلبی که ایشان فرمودند ( یعنی مطابق قانون مجازات عمومی در باره کسانی که مشاغل دارند و بحین انجام وظیفه یا بنسبیت انجام وظیفه نسبت بانها اهانت میشود اهانت بآن شغل و مقام است و این را با شکایت مدعی خصوصی قانون مجازات لازم ندیده است و ما صلحت نیست که خلاف آن تصویب بکنیم ) علاوه بر این یک اصل هست که اگر یکوقت یک نخست وزیر یا یک کبلی فحش بدهند اغلب اتفاق میافتد که راجع بشخص او نیست راجع بسمتو وضع اوست البته بنده موافقم که اگر اشخاص عادی باشند باشکایت آنها باشد و گذشت آنها هم علی الاصول طبق ماده ۶۶ قانون اصول محاکمات قابل گذشت است تعقیب نمیشود حتی نسبت بدولت هم اگر فقط بشخص رئیس دولت باشد بدون ارتباط بمشاغل آنها البته شکایت لازم دارد ولی سمت و شغل مأمورین دولت یک چیز عمومی است و مربوط بشخص نیست و جناب آقای ساهد حق ندارند اگر اهانتی بنخست وزیر میشود وقتی ایشان نخست وزیر هستند ایشان صرف نظر کنند ، این حق ایشان نیست و راجع بگذشت هم که فرمودند اگر گذشت قابل تعقیب نباشد مادر قانون اصول محاکمات جزائی ماده ای داریم که هر دعوائی که محتاج بشکایت شاکی باشد با گذشت شاکی از بین میرود ، بنا بر این احتیاجی باین پیشنهاد نیست و نظر ایشان تأمین است . یکی هم راجع بعطف بمسابق نشدن است ، عطف بمسابق نشدن قانون را مقننین و اصول حقوقی قضائی تشریح کرده اند و این امر مخصوصاً قانون اصول محاکمات یعنی قانون طرز رسیدگی قانون اخیر اجرا میشود یعنی عطف بمسابق نمیشود گفت نشود ، این باید اجرا شود برای اینکه مقنن و مجلس شورای ملی قانونی را که امروز برای احقاق حق و طرز رسیدگی تصویب میکنند ، بهتر تشخیص داده و عقیده دارد که این بهتر احقاق حق میکند بنا بر این این قانون باید اجرا شود و آن قانونیکه عطف بمسابق نمیشود قوانین تعیینیه است مثل قانون مجازات و قانون مدنی یعنی قوانینی که حق را تغییر میدهد و حق را از بین میبرد ولی این برای وصول بحق و طرز رسیدگی است و من خیال میکنم که خودشان هم باین توضیحات صرف نظر بکنند از پیشنهادشان .

صدر زاده - خیر بنده نهایت اصرار را دارم .

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای صدرزاده . آقای نخست وزیر فرمایشی دارید ؟

نخست وزیر - بلی .

رئیس - بسیار خوب اجازه بفرمائید بکرای

بگیرم بنده بفرمائید . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای صدر زاده آقایانیکه موافقت قیام کنند ( عده کمی برخاستند ) تصویب نشد . آقای نخست وزیر .

رئیس - بسیار خوب اجازه بفرمائید بکرای

بگیرم بنده بفرمائید . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای صدر زاده آقایانیکه موافقت قیام کنند ( عده کمی برخاستند ) تصویب نشد . آقای نخست وزیر .

رئیس - بسیار خوب اجازه بفرمائید بکرای

بگیرم بنده بفرمائید . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای صدر زاده آقایانیکه موافقت قیام کنند ( عده کمی برخاستند ) تصویب نشد . آقای نخست وزیر .

رئیس - بسیار خوب اجازه بفرمائید بکرای

بگیرم بنده بفرمائید . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای صدر زاده آقایانیکه موافقت قیام کنند ( عده کمی برخاستند ) تصویب نشد . آقای نخست وزیر .

رئیس - بسیار خوب اجازه بفرمائید بکرای

بگیرم بنده بفرمائید . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای صدر زاده آقایانیکه موافقت قیام کنند ( عده کمی برخاستند ) تصویب نشد . آقای نخست وزیر .

رئیس - بسیار خوب اجازه بفرمائید بکرای

بگیرم بنده بفرمائید . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای صدر زاده آقایانیکه موافقت قیام کنند ( عده کمی برخاستند ) تصویب نشد . آقای نخست وزیر .

رئیس - بسیار خوب اجازه بفرمائید بکرای

بگیرم بنده بفرمائید . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای صدر زاده آقایانیکه موافقت قیام کنند ( عده کمی برخاستند ) تصویب نشد . آقای نخست وزیر .

رئیس - بسیار خوب اجازه بفرمائید بکرای

بگیرم بنده بفرمائید . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای صدر زاده آقایانیکه موافقت قیام کنند ( عده کمی برخاستند ) تصویب نشد . آقای نخست وزیر .

رئیس - بسیار خوب اجازه بفرمائید بکرای



۳ - اعلام نخست وزیر راجع به تشکیل مجلس مؤسسان

نخست وزیر - آقایان نمایندگان محترم، خاطر آقایان محترم مستحضرات که قانون اساسی و متمم آن مصوب ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵ هجری قمری متجاوز از چهار سال است که در معرض آزمایش میباشد تجدید نظر و تکمیل آن همیشه در مد نظر دولت های وقت بوده است (صیحیح است) بطوریکه آقایان استحضار کامل دارند این موضوع مهم مورد توجه خاص اصیض حضرت هایون شاهنشاهی واقع و در انجام منویات ملوکانه اوامر موکدی شرف صدور یافته دولت اینجناب جریان مذاکرات جلساتی را که راجع باین موضوع تشکیل یافته بود ضمن مریشه ای به پیشگاه مبارک تقدیم داشته که عین آن برای اطلاع آقایان نمایندگان محترم قرائت میشود: پیشگاه اصیض حضرت هایون شاهنشاهی

نظر باینکه در جلسه چهارم اسفندماه ۱۳۲۷ در موقع شرفیابی رئیس مجلس شورای ملی و چاکر و هیئت وزیران و مدهای از رجال متمدن کشور تصمیم مبارک ملوکانه را مشعر بر دعوت و تشکیل مجلس مؤسسان برای تکمیل قانون اساسی و متمم آن (حائری زاده - هنوز عمل و اجرا نشده این قانون) اظهار فرمودند و آقایان و دولت نیز این موضوع را مطابق مصالح کشور تشخیص دادند و در جلسه پنجم اسفندماه ۱۳۲۷ همین تصمیم مبارک را به رئیس مجلس شورای ملی و چاکر و مدهای از رجال متمدن کشور (آشتیانی زاده - این رجال را اسم ببرید ما بشناسیم) و نمایندگان فراکسیونهای مجلس شورای ملی اعلام فرمودند (صیحیح است) (رحیمیان - چرا این حرارت را برای گرفتن حق ایران از شرکت نفت بخرج ندادید؟ حتی این السود بیشتر از ما میکرد) و متعاقب آن فراکسیونهای ششگانه مجلس شورایی، اتحاد ملی - آزادی دموکرات ایران - اتفاق ملی و ترقی و مدهای از منفردین این موضوع را لازم دانسته موافقت نمودند لذا صدور فرمان ملوکانه در مورد ذیل برای دعوت مجلس مؤسسان استدعا مینماید:

۱ - تجدید نظر و تکمیل اصل ۴۸ قانون اساسی  
۲ - تنظیم و تصویب اصل جدیدی بمنظور تعیین طریق برای تجدید نظر در اصول قانون اساسی و متمم آن

۳ - تجدید نظر در اصل ۴۴ قانون اساسی در صورتیکه تا موقع تشکیل مجلس مؤسسان نظامنامه مجلس سنا از تصویب مجلس نگذشته باشد. نظامنامه انتخابات مجلس مؤسسان بضمیمه از لحاظ مبارک میگذرد.

اصیض حضرت هایون شاهنشاهی پس از ملاحظه مریشه دولت ضمن دستخط مبارک دولت را مامور تشکیل مجلس مؤسسان فرموده اند. عین فرمان مبارک برای استحضار آقایان قرائت میشود.

جناب محمد ساعد نخست وزیر شرحیکه در تاریخ نهم اسفند ماه ۱۳۲۷ راجع بتشکیل مجلس مؤسسان مروض داشته بودید بضمیمه نظامنامه مربوط بآن ملاحظه شد. بموجب این دستخط امر و مقرر مهادیم که

دولت در تشکیل مجلس مؤسسان اقدام نماید. کاخ مرمر ۹ اسفند ۱۳۲۷

بمنظور اجرای فرمان اصیض حضرت هایولی بوزارت کشور دستور داده شد مقدمات انتخابات مجلس مؤسسان را طبق مقررات و نظامنامه مربوطه فراهم و اجرا نمایند. (احسن)

رحیمیان - راجع به نفت چکار کردید؟ رئیس - بگفته ام از آقایان تقاضای نطق در این باره کرده اند تقریباً ۹ نفر اجازه خواسته اند ولی این مطلب که مطرح نیست تا در اطرافش صحبت بشود اما اگر مجلس لازم میدانند صحبت بشود.

دهقان - وسط دستور که نبشود صحبت نکرد آقا. دکتر معظمی - این مطلب خیلی مهم است تنی میکنم اجازه بفرمائید صحبت کنیم.

رئیس - حالا از مجلس میبرسیم اگر مجلس موافقت کرد اجازه داده خواهد شد. آآن يك عده تقریباً ۹ نفر اجازه خواسته اند و اگر مجلس اجازه میدهد این مسئله مطرح بشود و در آن صحبت کنند.

دکتر معظمی - تقاضا دارم چون این مطلب خیلی مهم است در این موقع تاریخی روی آن اجازه صحبت داده شود.

جمعی از نمایندگان - دستور دستور. قبادیان - چون بنده هم اجازه خواسته ام عقیده ام اینست که مجلس این گزارش را شنید و بآن موافقت کرد.

رئیس - پس آقایان موافقت دارند که وارد دستوری که مستحب باشیم. دهقان - بلی، وسط دستور که نبشود حرف زد، باشد برای بکفوق دیگر.

۴ - بقیه مذاکره در موضوع مطبوعات رئیس - بسیار خوب پیشنهاد آقای دکتر معظمی قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم قسمت ج ماده واحده بطریق ذیل اصلاح شود:

در مورد توهین و هتک حرمت نسبت بافرا در صورت شکایت آنها دادستان موضوع را فوراً بدادگاه ارجاع دادگاه مرجع رسیدگی باید در خارج از نوبت تعیین جلسه نموده و بموضوع اتهام رسیدگی و حکم صادر نماید. جلسه رسیدگی جز برای تنفس تعطیل بردار نیست و در صورت درخواست عدم تعقیب از طرف شاکی قضیه قابل تعقیب جزائی نخواهد بود.

رئیس - آقای دکتر معظمی گفت وزیر فرمودند آقایان اجازه ندادند که من عریض خود را بر عرض برسانم ولی اظهار نظر خود را کتباً در جلسه فراکسیون با حضور مدهای از آقایان وزراء خدمت آقای نخست وزیر دادم و بعداً عرض آقایان و ملت ایران میرسانم چون این يك موضوع تاریخی است. ولی موضوعی که فعلاً اینجا مطرح است موضوع جرایم است بنده میخواهم عرض کنم که جرایم هم اگر کسی در کارشان هست این عیب فقط مخصوص خود جرایم نیست بلکه برای اینست

که در سایر مظاهر اجتماعی ما هم يك معایبی هست بالاخره اگر در این قسمت هم جرایم فحاشی میکنند آنهم برای این عیب عمومی است تا دولتهای مانوجه باین نداشته باشند که تفکیکات اساسی مملکت ما را بیک طریق صحیحی اصلاح بکنند با وضع قانون مردم رانیتوانند ساکت نگاهدارند و اگر بیکقسمت از جرایم هم فحاشی میکنند ناپستی خدمانی را که جرایم در مواقع مشکل بملکت کرده اند ما فراموش کرده باشیم و اگر ملاحظه فرموده باشید در این چند سالی که جرایم آزاد بوده نویسنده گان قابل ولایتی پیدا شدند که نوشته های آنها در واقع در مسائل مشکل مملکتی تاثیر کرده است وغالباً هم از حقوق ملت ایران دفاع کرده اند و فعلاً هم که ما میخواهیم اینجا يك قانونی وضع کنیم باید اگر یکی از جرایم بیکي از آقایان فحش داده است آنرا در نظر بگیریم و قانون را که میبایستی جنبه عمومی داشته باشد و حقوق ...

رئیس - آقای دکتر معظمی بکدقیقه تأمل فرمائید اکثریت نیست (پس از چند لحظه عده کافی شد) بفرمائید.

دکتر معظمی - ... وطوری نباشد که در واقع قانونی که ما می نویسیم بحقوق یکعده از افراد لعنه وارد بیورد قانون اساسی ما جرایم را کاملاً آزاد دانسته است و میکوید که مطالب را جرایم میتوانند بطور آزادانه بنویسند باین مطلب را من قرائت میکنم میکوید « هر کس صلاح اندیشی در نظر داشته باشد دو روزنامه عمومی برنگارد تا هیچ امری از امور در برده و برهیچکس مستور نماند لهذا عموم روزنامه جات مادامی که متدرجات آنها مغل اصلی از اصول اساسیه دولت و ملت نباشد مجاز و مختارند که مطالب مفیده عام المنفعه راه چنان مذاکرات مجلس و صلاح اندیشی خلق و رابر آن مذاکرات بطبع رسانیده منتشر نمایند و اگر کسی در روزنامه جات و مطبوعات برخلاف آنچه ذکر شد و بافراض شخصی چیزی طبع نماید یا تهمت و افتراء بزند قانوناً مورد استنطاق و محاکمه و مجازات خواهد شد» پس ما اگر درست باین تبصره نگاه کنیم مبینیم ما آمده ایم قبل از اینکه از روزنامه نگار سؤال بکنیم و محاکمه اش بکنیم مجازاتش کرده ایم زیرا در واقع مجازات يك روزنامه نگار توقیف روزنامه و گرفتن حکمش است و بنا بر این از نظر نص صریح قانون اساسی این کاملاً غلط است بایستی استنطاقش کرد بعد محاکمه کرد و بعد مجازات کرد بنا بر این این تبصره بقیه من خلاف نص صریح این قسمت از ماده قانون اساسی است علاوه در اینجا واقعا ما اگر دقت بکنیم می بینیم اصلاً محتاج بقانون نیستیم در ۱۳۲۱ يك قانونی از مجلس شورایی گذشته است که شدیداً بر علیه روزنامه نویس ها است و يك ماده ای دارد که عین ماده را بنده در اینجا میخوانم که خیلی شدیدتر از این لایحه است و فقط نصی در اینجا دارد این است که محاکمات سریع نیست و اگر آنقسمت را ما تسریع بکنیم منظور اساسی ما کاملاً حاصل شده و این ماده را من میخوانم آقایان توجه بفرمائید ماده ۳۴ - توهین و ناسزا و هتک احترام و شرف و کسر اعتبارات افراد با هیئات ها و مطلقاً هرگونه تخلف و تعقیب نسبت بآنها با شکایت مدعی خصوصی در دادگاه جنبه و خارج از

نوبت مطرح و معرک و نویسنده و ناشر از هشت روز تا شش ماه حبس و از پانصد ریال تا پنجاه هزار ریال جریمه نقدی و از هشت روز تا سه سال بتوقیف روزنامه محکوم خواهد شد و دادگاه میتواند متخلف را بیک یا هر سه مجازات مذکوره محکوم نماید.

در صورتیکه جرایم مذکوره بوسیله اوراق چاپی یا هر گونه اوراق دیگر بعمل آمده باش با مراجعه مدعی خصوصی آن اوراق ضبط و معرک و نویسنده و ناشر آن نیز مشمول مقررات فوق خواهند بود.

پس ملاحظه فرمائید يك قانون شدیدی در سال ۱۳۲۱ گذشته است الا آن هم بقوت خودش باقیست ولی تعجب میکنم که چندروز است چرا وقت مجلس شورای ملی را تلف میکنیم؟ این ایرادی که خواهند گرفت اینست که محاکمه تسریع نخواهد شد یا اینکه محاکمه ممکن است برای اینکه تحت فشار روزنامه ها باشند حکم صادر نکنند و این حرف بسیار صحیحی بود که آقای فولادوند فرمودند که این دادگاه را با رأی مخفی برای مدت سه سال تعیین بکنند این عیب کاملاً مرتفع خواهد شد بنا بر این بقیه شخص من دولت بآوردن این ماده و با تصویب پیشنهاد آقای فولادوند اصلاً این بند ج را باید پس بگیرد ولی اگر نخواهد

حتماً يك چیزی گذشته باشد من برای اینکه این موضوع را دو مرتبه تأکید کرده باشم این پیشنهاد من يك حسن دارد یعنی آنچه نوشته است خارج از نوبت من نوشته ام که دادگاه فقط تنفس میدهد و بلا انقطاع باید موضوع را تعقیب کنیم و این برای اینست که يك طوری باشد که حفرق مردم هم محفوظ مانده باشد (صیحیح است) و مجازات قبل از محاکمه نباشد اینست که بنده پیشنهاد را میخوانم و بیکقسمت دیگری راهم که بنده اینجا تغییر دادم این بود که نخست وزیر و وکلای هم بنده برداشتم برای اینکه اولاً مادر قوانین جزائی مقررات خاصی در این باره داریم راجع باینکه شخصی بوزیر یا وکیل توهین کرد و دوم اینکه این را بی انصافی دیدم که يك روزنامه بنخست وزیر توهین کرد او را توقیف میکنند چون نخست وزیر و وکیل و غیره مصونیت دارند، مثلاً فرض کنید که یکی بمن افتراء بزند و بگوید که دکتر معظمی فلان کار را کرده است آنوقت محاکمه میکوید یا ثابت کن و مستنطق وقتی که میخواهد از من سؤال بکند میکوید این مصونیت دارد و تا وقتیکه از من سلب مصونیت بشود آنشخص باید در توقیف بماند اینهم بی عدالتی است اینست که بنده عقیده دارم طرفین را باید مساوی قرار دادوا اکنون هین پیشنهاد را میخوانم (پیشنهاد خود را شرح سابق قرائت کردند) واقعا اگر بخواهید عدالت و انصاف بخرج بدهید و قانونی از جنبه عمومی وضع کنید بقیه من جز این راه دیگری ندارد با توجه باین موادی که عرض کردم

رئیس - آقای سزاوار - بنظر بنده بیشتر پیشنهاد اینکه تقدیم میشود از عدم توجه و التفات بقانون است زیرا مکرر مرض شده است که این قانون برای تعیین مجازات نیست ما قوانین جزائی داریم و جرایم و مجازاتها را بنسب آن تعیین میکنیم و اند خلاف و جنبه و جنایت و مجازاتش هم در قوانین معین است هر قسم از این جرایم از تکلیف که منطبق با موادی باشد هم از حیث کثیر و کم از حیث مجازات در آنجا تصریح و معین است این

قانون مجازاتی ندارد آقای دکتر معظمی توجه بفرمائید در ماده استنادیه یعنی ماده قانون اساسی که خودتان بآن استناد کردید جواب این مطلب در همانجا هست اینجا فقط چیزی که هست در این قانون يك چیز پیشنهاد شده و آن این است که اگر کسی توهین کرد بیکه قاضی و یا افرادی که در این قانون در بند الف و ج ذکر شده توهین کرد و افتراء زد نسبت بآنها البته این يك چیز پیچیده ای نیست عرض کردم این از موارد جرایم مشهود است مثل توهین بشخص اصیض حضرت هایولی که این در مرحله اول اقدامی که باید بشود توقیف روزنامه است این اقدام مقدمه ای است بدهم بنویسد دادستان میتواند یعنی در اختیارش است و دادگاه هم میتواند در حق توقیف بکند برای اینکه دادستان اگر قضیه را داد بعهده و محاکمه رسیدگی کرد میتواند رفع توقیف بکند علیهذا ما در این قانون از نظر اصول نمیتوانیم آنچه را که در قانون مجازات داریم که با استرداد شاکی خصوصی یا قضیه قابل تعقیب است بیائیم اینجا این را جدا بکنیم زیرا اگر بخوایم جدا بکنیم باید يك قانون خاصی بنویسیم.

بنده از نظر قانونی پیشنهاد جناب آقای دکتر معظمی را غیر قابل قبول میدانم

امامی اهری - اشکال قانونی دارد و مربوط با اصول محاکمه است. دکتر طاهری - (وزیر مشاور) - این عیبی ندارد.

دکتر معظمی - اجازه بفرمائید؟ مخیر - این اشکال قانونی دارد ممکن است فورمولش را جور دیگر تهیه بکنید والا بمنظور نمیشود.

فراهرزی - با این ترتیب اصلاح بکنید پیشنهاد را و دولت هم قبول میکند.

دکتر معظمی - اجازه بفرمائید اینجا يك سوء تفاهمی شده است و اگر پیشنهاد قرائت شود سوء تفاهم مرتفع خواهد شد و دولت هم نظرش را بگوید اگر ایراد قانونی داشته باشد من قبول میکنم ولی من گمان نمیکند ایرادی داشته باشد.

رئیس - آقای بوذری.

معاون وزارت دادگستری - پیشنهاد آقای دکتر معظمی اینطور تنظیم شده در مورد توهین و افتراء و هتک حرمت نسبت بافرا در صورت شکایت آنها دادستان موضوع را فوراً بدادگاه ارجاع و دادگاه مرجع رسیدگی باید در خارج از نوبت تعیین جلسه نموده و بموضوع اتهام رسیدگی و حکم صادر مینماید جلسه رسیدگی جز برای تنفس تعطیل بردار نیست و در صورت درخواست عدم تعقیب از طرف شاکی قضیه قابل تعقیب جزائی نخواهد بود. این قسمت ها بیکه پیشنهاد فرمودید بنظر بنده این در متن لایحه پیش بینی شده است الا اینکه در آنجا کلمه افتراء را

مادر لایحه پیشنهادی دولت قید نکردیم برای اینکه برای افتراء محبت علی عده ای داریم و نخواهیم در مورد افتراء روزنامه توقیف شود (مخیر - قبول میکنم) پس این احتیاجی باینکار نیست و اما نسبت باینکه مرفوع فرمودید در مورد هتک حرمت نسبت بافرا در لایحه پیشنهادی شامل دو قسمت است یکی راجع بقامات رسمی است و یکی افراد است در اینجا قید کرده ایم

که اگر توهین بقامات رسمی باشد این رسا از طرف دادستان قابل تعقیب است اینجا بر طبق قوانینی که ما فعلاً داریم و بر طبق آن قوانین عمل میشود آقایان هم مستحضرید خود آقا هم مستحضری هستند و اما راجع بافرا در اینجا باز هم قید کرده ایم که بموجب شکایت آنها قابل تعقیب است پس این نظریات در لایحه دولت تأمین شده است و اما اینکه مرفوع فرمودید که رسیدگی در خارج از نوبت و فوری انجام شود این را هم در همان ماده دولت پیش بینی کرده است و در کتب سون دادگستری و فرهنگ هم قبول شده بجهت اینکه در جزء ج تصریح کرده اند که مقررات بنده الف از حیث رسیدگی در آنجا رعایت میشود در بند الف هم ما نوشته ایم که رسیدگی باید بلا انقطاع باشد دادگاه وقتیکه شروع بر رسیدگی کرد محاکمه را تمام میکند و بنوبت انجام نخواهند کرد و تصور میکنم نظر آقا کاملاً تأمین است.

دکتر معظمی - اجازه بفرمائید در اینجا اگر يك کلمه ای اضافه شود گمان میکنم که نظر همه تأمین شود ایشان بفرمایند که دادستان رسا میتواند مطابق قوانین سابق تعقیب بکند بنده در پیشنهاد اضافه میکنم جز در مواردی که طبق قوانین سابق دادستان رسا حق تعقیب داشته باشد این را را

معاون وزارت دادگستری - اشکال ندارد من قبول میکنم این را در اصل ماده البته این پیشنهاد با این کیفیت قابل قبول نیست ولی اگر این جمله را در اصل ساره اضافه بفرمایند بنده قبول میکنم.

رئیس - اگر قبول میکنید بسیار خوب والا باید رأی گرفت.

دکتر معظمی - اجازه بفرمائید میخواهم عرض کنم که اختلافی در مطالبی که ایشان فرمودند با پیشنهاد بنده نیست اجازه بفرمائید که این مطلب را با خود ایشان ما تکمیل و تقدیم کنیم بتمام ریاست.

یکی از نمایندگان - رأی نگیرید. رئیس - این موافق ترتیب نیست که من رأی نگیرم ممکن است پیشنهادشان را تصحیح بکنند و پیشنهاد دیگری بدهند آقای مخیر چه نظری دارید؟

مخیر - من نظر خودم را دادم. رئیس - پس موافق نیستید آقای دکتر معظمی ممکن است استرداد بفرمائید اصلاح بکنید و دوم بیه پیشنهاد بدهید.

دکتر معظمی - بسیار خوب. رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت بشود (پیشنهاد آقای مکرر بشرح زیر قرائت گردید) پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بلا لایحه قانون مطبوعات علاوه شود.

تبصره - در صورتیکه طبق مواد ۷۵ و ۵۸ قانون کفر عمومی موجب احاده حیثیت فراموش شود کفر انفعال ایداز خدمات دولتی نیز خواه بعنوان مجازات اصلی باشد خواه تبی و اهم از اینکه بموجب حکم دادگاه عمومی باشد یا اختصاصی مانند سایر محکومیتها از سجل جزائی محو و از تاریخ احاده حیثیت بلا اثر میشود مدت احاده حیثیت از تاریخ انقضای حبس یا پرداخت





فرات شروع میگردد.

**رئیس** - این مربوط بلايه مطبوعات نمیشود این مربوط بقانون استخدام است آقای مکرّم.

**هکرم** - پیشنهادها اینکه میشود غالباً روی حیثیت اشخاص و هتك حرمت و مجازاتهای آنست بنده از این نظر خواستم که استفاده بکنم و این پیشنهاد را بدم که يك قسمت از قوانین جزائی که بتصدیق اغلب و بلکه هموم آقایان نمایندگان معترّم مخصوصاً آقایانیکه در قسمت قضائی سوابق طولانی داشته اند نواقعی دارد رفع بشود و از جمله یکی این پیشنهادی است که بنده دادم و اگر آقایان توجه بفرمایند قابل خیلی اهمیت و قابل خیلی توجه است (صحیح است) وقتی بنا شد اشخاصی که محکومیت پیدا میکنند بعد از ده سال بعد از پنج سال اعاده حیثیت آنها بشود و از تمام حقوق اجتماعی استفاده میکنند دلیل ندارد که دیگر از خدمات دولتی بخصوص محروم بمانند بنده این پیشنهاد را کردم و استدعا میکنم که جناب آقای معاون وزارت دادگستری هم توجه بفرمایند جناب آقای بوذری استدعا میکنم عرض بنده توجه بفرمایند و خیال میکنم مورد قبول باشد و هیچ محتاج به بعضی نباشد ولی اگر آقایان مخالف باشند بنده توضیحات بیشتری خواهم داد.

**رئیس** - توضیحات را حالا بفرمایند که مجدداً نباشد توضیح بدهید.

**معاون وزارت دادگستری** - امر بفرمایند پیشنهاد را مجدداً بفرمایند (شرح سابق قرائت شد) بنده قبول میکنم این منافات با مقررات این لایحه ندارد.

**مخیر** - مخالفم آقا.

**دکتر طباطبائی** - مجلس باید برای بدهد.

**کشاورز صدر** - آقا چی را قبول میکنید مخالفم آقا.

**رئیس** - بفرمایند.

**کشاورز صدر** - در مملکت وقتیکه يك مجازاتی تعیین میکنند برای يك کسی مخصوصاً طبقه فزد و طبقه مختلس طبقه راشی دیگر مراعات دوباره او معنی ندارد یکمده ای در دیوان کفر محکوم شده اند ، رشوه گرفته اند محکومیت انفصال پیدا کرده اند اما بیایم اینجا بوجوب این قانون بگوئیم اینها میتوانند مستخدم دولت بشوند اعاده حیثیت بکنند این يك مطلبی است که بعقیده بنده ارکان این مملکت را تکان میدهد (صحیح است)

**صدرزاده** - زحمتها کشیده شده تا اینها محکوم شده اند در مرتبه بیاند سرکار.

**رئیس** - مربوط بقانون مطبوعات هم نیست.

**هکرم** - چون مربوط بلايه مطبوعات نیست پس میگیرم.

**رئیس** - پیشنهاد دیگری قرائت شود.

(شرح ذیل قرائت شد)

ریاست مجلس شورای ملی - پیشنهاد میکنم ماده واحده بترتیب ذیل اصلاح شود:

ماده واحده - الف - هرگاه در روزنامه یا نشریه دیگر نسبت بیادشاه عسرو یا نسبت بیادشاه مادر، ملکه، اولاد، برادر، خواهر پادشاه و یا باساس مذهب

اسلام اهانت و هتك حرمت شود و یا مردم را اقیام و اقدام برضد حکومت ملی تحریک و یا با ایجاد فساد و آشوب برای این منظور تشویق کنند دادستان و بازپرس مرجع تحقیق مکلفند فوراً امر به ضبط اوراق منتشره و توقیف روزنامه مطلقاً و بازداشت متهم در حدودیکه مقررات عمومی تجویز نماید صادر و بلافاصله بوسیله شهربانی اجرا و پرونده امر را بدادگاه صلاحیتدار ارسال نمایند.

ب - دادگاه مرجع رسیدگی باید در خارج از نوبت تعیین جلسه نموده و موضوع اتهام رسیدگی و حکم صادر کند جلسه رسیدگی جز برای تنفس تعطیل بردار نیست و تاوقتی که از دادگاه حکم صادر نشده روزنامه یا نشریه در توقیف خواهد ماند لکن بقای بازداشت متهم (اگر توقیف شده باشد) منوط بنظر دادگاه است.

ج - مقررات فوق در مورد هتك احترام و توهین نسبت برژسای کشور های خارجی و یا نمایندگان سیاسی کشور های مزبور در دربار ایران (بشرط معامله متقابل) نیز جاری خواهد بود.

د - در مورد توهین و هتك احترام نسبت به نخست وزیر و وزراء و معاونین آنها و رئیس و نمایندگان مجلس شورای ملی و قضات و اعضاء هیات منصفه بدون احتیاج بشکایت از طرف آنها در صورت مقرر است بد الف و ب این قانون رفتار خواهد شد.

ه - اشخاصیکه روزنامه یا نشریه آنها توقیف گشته مادام که تکلیف نهائی آنها معین نشده هیچ عنوان نباید روزنامه دیگر انتشار دهند و در صورت تخلف بتأدیه پنجهزار تا بیست هزار ریال محکوم خواهند شد.

**رئیس** - آقای شریعت زاده بفرمایند.

**شریعت زاده** - بنظر بنده مجلس شورای ملی و نمایندگان ملت در موقع سخت در این قانون باید با متهای دقت و حواسی جمع بوضعیات همکاران خودشان توجه بکنند بنده اینطور فهمیدم که این پیشنهاد بنده که قرائت شده آقایان نمایندگان معترّم اکثرشان اشتغال بصحبت داشتند و گوش ندادند (صحیح است) نمیدانم استدعای بنده را قبول میکنند که حالا خود بنده این پیشنهاد را بخوانم آقایان توجه بفرمایند (نمایندگان - بفرمایند) بنده اول این پیشنهاد را میخوانم و بعد توضیحاتیکه ضرورت دارد عرض نمایندگان ملت میرسانم و استدعا میکنم که دقت بفرمایند پیشنهاد میکنم ماده واحده به ترتیب زیر اصلاح شود.

ماده واحده - الف - خانواده سلطنت که در آن پیشنهاد گفته شد و یا باساس مذهب اسلام اهانت و هتك حرمت شود و یا مردم را بقیام اقدام برضد حکومت ملی تحریک و یا با ایجاد فساد و آشوب برای این منظور تشویق کنند «اینجاها ناقطی است که فرق دارد با آن گزارش» دادستان و بازپرس مرجع تحقیق مکلفند فوراً امر ب ضبط اوراق منتشره و توقیف روزنامه مطلقاً و بازداشت متهم در حدودیکه مقررات عمومی تجویز نماید صادر و بلافاصله بوسیله شهربانی اجرا و پرونده امر را بدادگاه صلاحیتدار ارسال نمایند.

ب - (يك تفاوت اینست) ب يك قسمتی از

همان قسمت الف مجزی شده است بایک تغییر در تحت عنوان ب.

ب - دادگاه مرجع رسیدگی باید در خارج از نوبت تعیین جلسه نموده و موضوع اتهام رسیدگی و حکم صادر کند جلسه رسیدگی جز برای تنفس تعطیل بردار نیست و تاوقتی که از دادگاه حکم صادر نشده روزنامه یا نشریه در توقیف خواهد ماند لکن بقای بازداشت متهم (اگر توقیف شده باشد) منوط بنظر دادگاه است.

ج - مقررات فوق در مورد هتك احترام و توهین نسبت برژسای کشورهای خارجی و یا نمایندگان سیاسی کشور های مزبور در دربار ایران (بشرط معامله متقابل) نیز جاری خواهد بود.

د - در مورد توهین و هتك احترام نسبت به نخست وزیر و وزراء و معاونین آنها و رئیس و نمایندگان مجلس شورای ملی و قضات و اعضاء هیات منصفه بدون احتیاج بشکایت از طرف آنها در صورت مقرر است بد الف و ب این قانون رفتار خواهد شد.

ه - اشخاصیکه روزنامه یا نشریه آنها توقیف گشته مادام که تکلیف نهائی آنها تعیین نشده هیچ عنوان نباید روزنامه دیگر انتشار دهند و در صورت تخلف به تأدیه پنجهزار تا بیست هزار ریال محکوم خواهند شد.

عرض کنم که بنده در تنظیم این پیشنهاد پیشنهاد اصلاحی از جهات مختلف مطالعه کردم یکی سمی کردم که قانونی که ما تصویب می کنیم بارح و مفاد کدونی قانون اساسی مخالف نباشد و حتی سمی کرده ام که با قوانین هادی موجود که در مملکتمان هادت شده از آنها حتی الامکان تخلف نشود اما از نظر قانون اساسی فصل دهم است که مقرر میدارد غیر از مواقع ارتکاب جنحه و جنایات و تصویرات عمده . . . . .

**رئیس** - آقای شریعت زاده یک دقیقه تأمل بفرمایند (پس از چند لحظه اکثریت حاصل شد) بفرمایند.

**شریعت زاده** - . . . . . تدقیق در نسیس این عبارت هم ضرورت دارد چون این يك معنی خاصی دارد (غیر از موارد ارتکاب جنحه و جنایات و تصویرات عمده هیچکس را نمیتوان فوراً دستگیر نمود مگر بحکم کتبی رئیس محکمه) البته این منظور از رای محکمه قاضی است جا کم است برای اینکه جا کم ممکن است که بازپرس هم باشد از اینجا استنباط میشود که مصلحت ما و مقتضیات دمکراسی قرن بیستم این نیست که ما بدون اتعاذ تصیم از طرف قاضی مصرح در قانون اساسی اجازه بدهیم که شهربانی مطابق تشخیص خود نسبت بمسئله جات روزنامه از يك فرد بایک روزنامه نویس سلب آزادی بکند این بنظر من مخالف قانون اساسی است اما بالاخره اشخاص سیاسی و نمایندگان ملت که در درجه اول آن اشخاص هستند آنها باید کوشش بکنند که در وضع قانون مصلحت و حقیقت رعایت بشود و از اصلی هم تخلف نشود از اینجهت بنده پیشنهاد کردم که در دادستان و بازپرس مرجع تحقیق این تصیم را بگیرد این تصیم چیست؟ در این پیشنهاد راجع بتوقیف جرائم و جمع آوری اوراق مطلقاً ولی راجع به بازداشت

و سلب آزادی افراد در حدود مجوزات مصرح در مقررات عمومی مملکت و آن چیست؟ آآن برض آقایان میرسانم عرض کنم مطالبی که در پیش ملت های منظم دیگر و در مورد ارتکاب جرائم بمنظور دفاع از نظم جامعه مورد دقت واقع شده ملت هائیکه از حیث جنبه علمی و نحوه تربیت و تعلیم نشان داده اند که خوب فکر میکنند در حقوق جزائی راجع باین موارد يك عنوانی را مقرر داشته اند آن اقداماتی است بنام اقدامات تأمینی (برزین - چهار ماده است) بلی اجازه بفرمایند چند ماده است بنده البته لازم نمیدانم تمام این موارد در پیشگاه نمایندگان ملت قرائت بکنم برای اینکه اطمینان دارم همشان نظر بملاحظه اینکه در این مورد بانجام وظیفه خود دارند مطالعه کرده اند.

ماده ۱۳۵ - تعقیب باید با اهمیت جرم و شدت مجازات و دلایل و اسباب اتهام احتمال فرار متهم؛ «آقایان استدعا میکنم گوش بدهید» و امحاء اثرات جرم و دلایل آن و همچنین سابقه متهم و چگونگی مزاج و سن و حیثیت او متناسب باشد این قانونی است که کدر حدود سی سال در این مملکت وجود داشته و بنظر بنده اگر دولتهای مشول و اشخاصیکه تاریخ آنها را مشول شناخته است این قوانین را کاملاً حقه اجرا میگردند اوضاع ملت ایران از جهات اخلاقی و جسمانی و اقتصادی خیلی بهتر از حالا بود (صحیح است) پس این قانون يك قانونی است که مردم و قضات بدان عادت کرده اند و تا وقتیکه رفع احتیاج بدون تغییر این ممکن باشد ، البته باید از آن راه پیش آمد بدین جهت من پیشنهاد کردم که نسبت بتوقیف شخص متهم مقررات عمومی مراعات شود زیرا مقرراتی که مملکت منظم برای سلب آزادی و توقیف موقت اشخاص در نظر گرفته اند و جاری است اینها است اول آیا اگر توقیف نشود آثار جرم محو میشود؟ دلایل آن از بین میرود؟ در مورد مطبوعات این فکر منفی است زیرا روزنامه خودش دلیل است وقتی که انتشار پیدا کرد وجودش قابل نفی نیست ، پس از این جهت موجب توقیف نمیتواند بشود. اما راجع بشدت مجازات جرائم مطبوعاتی کلا جرایم جنحه ای است در قوانین ما و قوانین ممالک دیگر اینها جرایم جنحه ای است از حداقل مجازات های جنحه ای شروع میشود و در بعضی موارد بعد اکثر میرسد بنا بر این این جنایت هم نیست که مطلقاً مجوز سلب آزادی و مجوز بازداشت است . احتمال فرار ، این از آن مواردی است که بنظر بازپرس مرجع تحقیق و دادستان است و یا بر فرض در نشر مقالات مضره توطئه ای بوده است ، تحریکاتی شده است اینهم از آن مواردی است که اگر قرائتی در این موضوع باشد دادستان میتواند برای جلوگیری از تبهائی و موجبات جرم که در صورت پیدایش مثبت شرکت عمده ای است باز هم دستور توقیف بدهد بنابر این قوانین ما در مورد اقدامات تأمینی کافی است و ما نباید اجازه بدهیم روزنامه یا هر مورد دیگری که کسی متهم بشود در خارج از موازین و استدلالاتی که ملل دیگر در قرن بیستم از آن بیروی میکنند تصیماتی بگیریم از این نظر . . . . .

**رئیس** - آقای شریعت زاده مختصر بفرمایند

**شریعت زاده** - بنده پیشنهاد کردم که در مورد

توقیف و بازداشت اشخاص مقررات عمومی حکومت بکنند و در مورد توقیف و منع انتشار جرایم مطلقاً در اینجا تکلیف معلوم بشود که این کار باید بشود بنابر این توضیحات بنده منقده اگر دولت یا آقای مغیر کمیسیون در مفاد این پیشنهاد من تدقیق بکنند ، یا حقوق دانهای معترّم دیگری که در این مجلس هستند توجه بکنند مصلحت مملکت و ملت ایران و منصفانه بودن و منطقی بودن این پیشنهاد ضرورت قبولش را تأیید میکنند.

**نمایندگان** - صحیح است

**رئیس** - آقای وزیر فرهنگ بفرمایند.

**وزیر فرهنگ** - عرض میکنم بنده بمقام حقوقدان و تاجر نماینده معترّم آقای شریعت زاده ایمان دارم و این ایمان بعدی بود که در کمیسیون دادگستری توسل بخودشان شد و تقریباً متن این ماده را تهیه فرمودند ، حالا این پیشنهادی را که فرمودند در واقع يك طرح قانونی جدیدی است که تمام آن موضوعی که رویش صحبت شده است و اصلاحاتی که شده است بکلی تغییر میدهد يك حقوقدان و تاجر نماینده معترّم آقای شریعت زاده ایمان دارم و این ایمان بعدی بود که در کمیسیون دادگستری توسل بخودشان شد و تقریباً متن این ماده را تهیه فرمودند ، حالا این پیشنهادی را که فرمودند در واقع يك طرح قانونی جدیدی است که تمام آن موضوعی که رویش صحبت شده است و اصلاحاتی که بعمل آمده است ، موادی تنظیم شده است بنظر بنده يك دفعه قانون جدیدی پیشنهاد کردن بکلی وقت را تلف خواهد کرد و گمان میکنم نظریات آقای شریعت زاده هم در میان لایحه که خودشان در تهیه آن شرکت داشته اند تأمین شده است

**شریعت زاده** - بنده از ماده ۱۰۹ استفاده میخوانم بکنم .

**رئیس** - بفرمایند ۱۰۹ وارد نیست برای اینکه هر پیشنهادی که آقایان میکنند البته مخالف آن صحبت میشود.

**شریعت زاده** - بیان بنده را طور دیگری تفسیر کردند به بنده نسبت دادند که کمیسیون طور دیگری اظهار عقیده کردم و در اینجا هم طور دیگر اظهار عقیده میکنم .

**رئیس** - وکیل هر وقت حق اظهار عقیده دارد این حرف وارد نیست اصلاً هر وقت هر طوری میل دارید میتوانید پیشنهاد بکنید .

**نورالدین امامی** - ماده ۶۳ را هم رعایت بفرمایند .

**رضوی** - بنده مخالفم با این پیشنهاد .

**رئیس** - بفرمایند .

**رضوی** - بطور کلی بنده میخوانم خدمت آقای شریعت زاده جسارتاً عرض کنم وقتی در نظامنامه پیش بینی میشود در يك قانونی باین کیفیتی که در نظامنامه مصرح است باید سیر بکنند یعنی یکدفعه برود بکمیسیون بعد باید بمجلس و بعد باز بکمیسیون بر گردد برای این است که جهات مختلف مورد نظر قرار بگیرد و با يك بصیرتی نمایندگان بتوانند در پیرامون آن قانون اظهار عقیده و صلیقه بکنند و آنوقت پیشنهاد های در متن قانون در مجلس اگر عبارت از يك اصلاح لفظی یا يك مطالب مختصری که تمقل و تصورش برای نمایندگان مفید و بسور باشد بشود البته نامناسب نیست ولی يك طرح قانونی شامل مواد و تبصره يك دفعه شنیدن البته تصدیق میفرمایند

طوری نیست که مناسب باشد يك نماینده ای باید بتواند اطراف و جهات آن را بداند و بپهله با ایمان و اعتقادی که من و سایر آقایان نمایندگان بشیر آقای شریعت زاده داریم و میدانیم باین که ایشان توجهشان هسته ذیقیمت است ولی ممدک بنده معتقد بودم اگر هم اصلاً اینطور که آقای وزیر فرهنگ فرمودند نشده باشد باستی این طور شده بود یعنی در کمیسیون این مطالب مورد بحث قرار گرفتن و رویه قانون را بالاخره بترتیبی که مناسب باشد بمجلس فرستادن این يك عملی بود خیلی شایسته و مجلس هم باید این کار را کرده باشد حالا هم با دادن این پیشنهاد و کیفیت آن بنده معتقد هستم که خود آقای شریعت زاده پیشنهادشان را مسترد بفرمایند زیرا که محال است این مطالب را که ایشان فرمودند بتوان با مواد تنظیم شده تطبیق کرد تا جهت رجعانش فهمیده بشود و اگر نباشد بعضی قسمت هایش بوسیله يك جزئی اصلاح کله و لغظ امکان پذیر باشد باز باید در جایی و در يك کمیسیونی تصویب بشود و الا در کیفیت پیشنهاد بنده اعتراف میکنم که البته منطق ایشان منطق قوی بود ولی بنده نتوانستم جهت وضیعت این پیشنهاد را نسبت بقانون موجود درک کنم ، حالا سایر آقایان ممکن است بهتر از من فهمیده باشند ولی اساساً باید تمام اصول و رعایت اصغر را کرده باشند بنده که خود ضعیف تر از سایرین هستم تقاضا میکنم که يك قسمتی بفرمایند که اگر يك ماده ای از مجلس میگذرد رویه مرتبه با توجه بنام جهات باشد و امکان رای دادن بآن برای يك و سهیل فراهم باشد .

**رئیس** - رای گرفته میشود به پیشنهاد آقای شریعت زاده آقایانیکه موافقت قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشده آقای شریعت زاده بعنوان ماده ۱۰۹ میخوانند اظهار میکنند .

**نمایندگان** - بفرمایند .

**شریعت زاده** - بنده میخوانم يك توضیحی بدم ، عرض کنم بنده این اجازه ای را که خواستم البته برای این نبود که يك جنبه انتقادی داشته باشد نه بنده فقط مقصودم رفع اشتباه از جناب آقای وزیر فرهنگ است ، ایشان بجای استدلال در مقابل توضیحات بنده فرمودند که خود من در کمیسیون تنظیم کننده بسیاری از این مواد بودم ، البته بنده تصدیق میکنم بنده همیشه نظرم این است که هر کمیسیونی لایحه ای که دولت پیشنهاد کرد باید با نهایت حسن نیت بمصلحت مملکت قدرت علمی و تفکر را بکاربرد ولی میخوانم بلافاصله عرض کنم که من در کمیسیون با دخالت دادن شهربانی از نظر اینکه مخالف روح و شئون و مفاد عمومی قانون اساسی بود در خصوص دستگیری اشخاص موافق نبودم و باین علت هم رای ندادم ، باز هم عرض میکنم که تازه اگر اینطور میبود هیچ مرد سیاسی نباید با فشاری داشته باشد که اگر يك وقت يك عقیده ای اظهار کرده بعد معلوم شد که باید تجدید نظر درش بشود ، این قضیه نباید گفته بشود مضافاً بر اینکه جای قضاوت مجلس شورای ملی است و هر کس میتواند يك نکته ای که در کمیسیون توجه نکرد بود توجه بکنند از اینجهت خواستم رفع اشتباه بکنم.

**وزیر فرهنگ** - بنده فقط میخوانم دو کلمه عرض کنم ، همانطور که خود آقای شریعت زاده فرمودند هیچ قصد جسارتی با ایشان نبوده است و بنده



عرض کردم ایشان چون در خود کمیسیون شرکت داشتند تجدید تمام ماده لازم نبود.

**رئیس** - پیشنهاد آقای خسرو همدایت قرائت میشود

(شرح زیر قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی: پیشنهاد میکنم کسانی که از خزانه دولت یا بانکها یا بانکهای مستقل حقوق میگیرند از داشتن امتیاز روزنامه یا مستمیر یا سر دیروزنامه یا نشریه ممنوع باشند.

**رئیس** - آقای خسرو همدایت بفرمائید.

**سلمان اسدی** - خبر نگاری را هم اضافه بفرمائید.

**خسرو همدایت** - عرض کنم که بنده خود مدتی مستخدم دولت بودم و این سابقه را دارم که کسی که مستخدم دولت باشد اگر بخواهد در مقابل حقوقی که میگیرد خدمت کند وقت نوشتن سطر مقاله را پیدا نمیکند صرف نظر از اینکه روزنامه را اداره بکنند (صحیح است) این راهم بنده معتمد که یک همدای از افراد روشن فکر در ادارات دولتی و بانکها و بانک ها هستند و ممکن است که قلم مفیدی داشته باشند و از نوشتنشان میبایستی استفاده بشود ولی این اشخاص میتوانند مقالاتشان را بر روزنامهها بدهند بنده باینکه صاحب امتیاز روزنامه باشند گو اینکه امروز امتیاز لغوشده یا مدیر یا سردبیر باشند مخالفم و معتمد اگر کسی پیدا شد که عضو دولت بود و یکی از این مشاغل را پذیرفت از یکی از این ها باز مینماند یا باید مدیر یا سر دیروزنامه باشد و مشغول بر روزنامه نگاری باشد یا خدمت دولت.

**رئیس** - آقای صدرزاده.

**صدرزاده** - عرض کنم در قانون مصوبه معمر ۱۳۲۶ قمری در اینجا برای نکاشتن روزنامه شرط وقید زیادی ندارد عدم محکومیت به جنه و جنایت از یک طرف و دیگر اینکه متجاهر بسق و فساد نباشد از طرف دیگر اگر نظر آقایان باشد جناب آقای عبدالرحمن فرامرزی پیشنهاد فرمودند مینی بر اینکه قیود امتیازی که بعد وضع شد مرتفع گردد و این پیشنهاد مورد توجه مجلس شورای ملی واقع شد و بکمیسیون ارجاع گردید حالا این پیشنهاد باز یک دسته ای را معروض میکند از حق نامه نگاری مخصوصا طبقه ای که در خدمت دولت هستند و قاعده آن طبقه دارای دانش و فضیلت هم هستند بنده میخواستم از جناب آقای مهندس خسرو همدایت تقاضا کنم (توجه بفرمائید آقای مهندس خسرو همدایت) از جناب عالی تقاضا میکنم که نسبت باین پیشنهاد تأمل بفرمائید تا نسبت به پیشنهاد آقای فرامرزی راجع بامتیاز در کمیسیون فرهنگ مطرح بشود نسبت به پیشنهاد جناب عالی هم رسیدگی بشود تا اگر نظری داشته باشید بفرمائید.

**خسرو همدایت** - مدیر و سردبیر مانمی ندارم.

**معاون وزارت دادگستری** - اجازه بفرمائید؟

**رئیس** - بفرمائید.

**معاون وزارت دادگستری** - دولت باین پیشنهاد موافق است و میپذیرد.

**رئیس** - آقای مغبّر نظر شما چیست؟

**مغبّر** - بنده هم قبول میکنم موافقم.

**رئیس** - پیشنهاد دیگری قرائت میشود (شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم بنده بطریق ذیل اصلاح شود.

در مورد توهین و هتک حرمت نسبت بافراد مقامات رسمی در صورت شکایت آنها (با رعایت مواردیکه طبق قوانین دادستان رأساً حق تعقیب دارد) دادستان موضوع را فوراً بر آید آگاه ارجاع دادگاه مرجع رسیدگی باید در خارج از نوبت تعیین جلسه نموده و موضوع اتهام رسیدگی و حکم صادر مینماید. جلسه رسیدگی جز برای تنفس تعطیل بردار نیست و در صورت استرداد شکایت از طرف شاکی خصوصی رسیدگی موقوف و پرونده معنومه تلقی خواهد شد، دکتر عبدالعظیمی عبدالرحمن فرامرزی.

**بعضی از نمایندگان** - حضور ندارند.

**رئیس** - پیشنهاد دیگری قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که بجای گزارش کمیسیون دادگستری و فرهنگ راجع بمطبوعات مین لایحه مطرح شود، عبدالرحمن فرامرزی.

**بعضی از نمایندگان** - حضور ندارند.

**رئیس** - آقای دکتر معظمی بفرمائید در قسمت پیشنهاد خودتان توضیح بدهید.

**دکتر معظمی** - عرض کنم راجع باین پیشنهاد بنده توضیحات کافی دادم فقط دو قسمتی را که ممکن بود سوء تفاهم بشود اضافه شده است. یک قسمت مقامات رسمی اضافه شد و یکی هم دادستان در مواردیکه رأساً میتواند تعقیب کند اقدام بکنند دیگر توضیحی ندارم.

**دکتر طباطبائی** - این توضیحات مربوط باین پیشنهاد نیست.

**دکتر معظمی** - شاید پیشنهاد را توجه نفرمودید توجه بفرمائید بکمرته دیگر قرائت میشود این موضوع را حل میکنید و شاید محتاج به بحث زیاد در اطراف این قسمت نگردد هم حقوق مطبوعات محفوظ شده است و هم حقوق افراد و هم اینکه تسریع معاکمات هم شده است همانطور که در قوانین سابق هم بوده است.

**بعضی از نمایندگان** - بکمرته دیگر پیشنهاد را قرائت بفرمائید.

(شرح سابق مجدداً قرائت شد)

**رئیس** - آقای معاون وزارت دادگستری نظری دارید؟ بفرمائید.

**معاون وزارت دادگستری** - این پیشنهاد نظیر همان پیشنهاد سابق است توضیح آنرا هم سابق عرض کردم و نظر خودم را در همین مورد هم تکرار میکنم و محتاج بتوضیح بیشتری نیست.

**دکتر معظمی** - این پیشنهاد بانظر آقای دکتر مقبل وزیر کشاورزی تهیه شده است.

**رئیس** - آقای مغبّر شما نظری ندارید؟

**مغبّر** - بنده هم سابق توضیح دادم و دیگر محتاج بتوضیح دیگری نیست.

**رئیس** - رأی گرفته میشود پیشنهاد آقای دکتر معظمی، آقایانیکه موافقت قیام کنند (صدای کمی برخاستند) مورد توجه نشد، یک پیشنهادی بکمیسیون فرهنگ فرستاده شده بود، کمیسیون فرهنگ تشکیل شد؟

**دکتر معظمی** - فرد برای ساعت ۴ بعد از ظهر قرار است تشکیل بشود، که گزارش آن بمجلس داده شود

**رئیس** - پیشنهاد آقای فرامرزی چون حضور نداشتند مجدداً قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که بجای گزارش کمیسیون دادگستری و فرهنگ راجع بمطبوعات مین لایحه دولت مطرح شود.

**رئیس** - آقای فرامرزی بفرمائید.

**بعضی از نمایندگان** - بیس نادوماه باید پیشنهاد بشود.

**عبدالرحمن فرامرزی** - بیکورته در جهتم یک تقریبی هست که مردم از دست آن بنام بارگاشه میبرند، مار فاشیه یعنی ماری که سر تاپای آدم را میگردانند مقرب طوری است که مردم از دست آن فرار میکنند میروند در بنام مار فاشیه، دولت بکلیه آورد بمجلس که بنظر من برخلاف اصل قانونگذاری بود و برخلاف اصل تشریح بود برای اینکه اوز مجازات تعیین کرده بود و بعد محاکمه من تصور نکردم کسیکه توی مجلس میآید مینشیند و مدرسه تمام کرده و حقوق خوانده و دین دارد اینرا قبول میکند برای اینکه این برخلاف اصل حقوق و فلسفه تشکیل هدلیه و دادگاه است، تشکیل هدلیه و دادگاه برای این است که جرم کسی ثابت بشود بعد مجازاتش بکنند، اگر قبل از ثبوت جرم یک حکومتی میتواند مجازات بکنند دیگر محاکم لازم نبود، همان داروغه های قدیم میکردند همان کلانتر های قدیم میکردند، دیگر مجلسی لازم نبود، محاکمه لازم نبود، قانون لازم نبود، خود او تشخیص میداد و اگر کسی هم در تشخیص او تردید میکرد خودش جرم بود، کسی تردید هم جرأت نمیکرد بکنند میگفتند نظر آقایان است و بالای نظرها است کاملاً هم صحیح است و هر کس خلافش را بگوید بی ادبی است بملاهو این از لحاظ فلسفه قانون از لحاظ دین و مذاهب هم همینطور است نظیر این هست که حتی در حکم غیابی علی ابن ابیطالب (ع) میفرماید الغایب علی حجة اگر کسی نبود حکمی صادر شد و فاشی رأی داد که محکوم است باز حق او محفوظ است چون ممکن است برگردد دلیل بیاورد و معلوم بشود که حق داشته است پس اساساً نظر قانون همیشه ارفاق بمتهم است ولی در اینجا هکس این عمل کرده اند با اینحال آنوقت این قانون رفته بکمیسیون دادگستری و فرهنگ در آنجا بیکفندی الفاظش را مختصر تر کردند و از آن تفصیل چیزی درست کردند باسم قانون ج و الف و از این حرفها و آنچه بنفع روزنامه نویس بوده از آنجا برداشته اند یعنی در لایحه دولت دولت ذکر کرده که خوب آن کسی که طرف حمله روزنامه نویس است او یک آدمی است و یک حقی دارد بنابراین باید یک کاری کرد که حقی محفوظ بماند آن روزنامه نویس هم که از دستش شکایت کرده اند او هم آدمی است و حقی دارد او هم باید محقق محفوظ بماند بنابراین دولت در لایحه خودش پیش بینی کرده که اگر روزنامه نویس خسارتی دید یعنی شکایت شاکی وارد نبود و روزنامه نویس دچار خسارتی شد دادگاه خسارت او را بدهد (سزوار - دادگاه خسارتش را بدهد) بله دادگاه یعنی حکم صادر کند و حق او را وصول کند بدهد مجازاتی نه حقیقی

قربان وقتی که میگویند رئیس شهرداری این کار را کرده یعنی البته حمله ها کرده اند پس دادگاه حقی را بدهد بلی دولت این را پیش بینی کرده، آنجا که رفته یک اشخاصی فکر کرده اند که خوب مثلاً اگر روزنامه اطلاعات بکچیزی نوشت که ما خوشمان نیامد این خیلی خوب است مامینوسیم و روزنامه را توقیف میکنند بعد باید مدیر اطلاعات بدود اما اگر حق داشته باشد که خسارتش را بگیرد حد اقلی که برای روزنامه اطلاعات میشود خسارت پیش بینی کرد چیست؟ باید حد اقل فقط بابت اعلانهای روزی هزار تومان پیش بینی کرد پس آقا این را باید بدهد یعنی نمیتواند بدون جهت شکایت بکند و روزنامه را در فشار قرار بدهد باین جهت آمده اند با الفاظ او تراشیدن عبارت کاری کرده اند که این حق روزنامه نویس هم از بین برود آنجائیکه من عرض کردم ما از آزادی مطبوعات گذشتیم مثل یک جانی حق او را حفظ کنید که وقتی که معلوم شد گناهی ندارد و خسارتی متوجه او شده این خسارتش را جبران کنید لافل در این قانون بکنید باین جهت که این حق روزنامه نویس هم دادگاه همان طور آموزش باید تسریع شود که از برای گرفتن حق متهم میشود همه ما میمانیم در این ملک دزدی میشود ارتشاه هست حق کسی هست اگر یک روزنامه ای روزنامه کیهان را من مثل بمن روزنامه کیهان نوشت که در شهر یا فلانجا اینقدر قاچاق شده یا در سر راه فلانجا اینقدر راهداری گرفته اند ملاحظه بفرمائید این روزنامه را چندین نفر میتوانند بگویند بسن توهین کرده و بخواهند که توقیف شود. میگویند بن نسبت دزدی. گفته دزد مگر درست میشود مگر تمام قوانین در این ملک چه جوری جاری میشود یک مثل بزنم برای همین توقیف که الان در بعضی از قضایا میکنند در خود دادگستری اسمش را توقیف فرنگی گذاشته اند یعنی برای تحقیق توقیف میکنند این را میگویم برای اینکه جناب آقای بوذری یک قاضی مطلع، یک قاضی سابقه دار، یک قاضی عالی کوه، شرایع اسلامی وهم بقوانین جدید آشناسن و مسلماً مرد یا کدمنی است و من تا امروز ندیده ام کسی حرفی داشته باشد و یا کسی از مخالف و موافق چه راست راجع باین آقای بوذری یک نسبتی بدهد بنا بر این من از ایشان خواهش میکنم این عراضی را که من میکنم توجه بفرمائید برای اینکه ایشان در رأس قوه قضائیه قرار گرفته اند قانون پیش بینی کرده که اگر یک کسی متهم شد بجنایاتی، بگناهی و این ممکن بود معروف نباشد مشهور نباشد در موقع محاکمه بیدایش نکنند گفتند قبیل بدهد، ضامن بدهد اگر این هم نبود یعنی یک کسی بود که معروف نبود قبیل هم نتوانست بدهد (این بکچیزی است که مثلاً به هوم ملت است استدعا میکنم آقایان توجه بفرمائید) حالا چکار باید کرد، ضامن هم نتوانست بدهد، حبسش بکنند بر خلاف قانون است برخلاف اصل فلسفه قانونگذاری است راه دیگری پیدا کرده اند و آن اینست که اگر بتوانند وجه الضمان بدهد برای اینکه حتی الامکان باید مجازات قبل از ثبوت جرم نشود این وجه الضمانی که شارع یعنی مقنن پیش بینی کرده برای آخرین مرتبه آنجا که ممکن است متهم بجنس نیفتد و راه

نداشت باشد این راه را فرار داده است اما حالا آمده اند برای تفریح در هدلیه ما در مقدمه فرار داده اند یعنی مشتاق از آدم یک وجه الضمانی بخواهد که نتواند بدهد من اگر بتوانم ۵۰ هزار تومان بدهم میگویند دوست هزار تومان بدهد دوست هزار تومان اگر نتوانست بدهم میگویند ۵۰۰ هزار تومان بده یعنی بالاخره اصال فرض و سوء استفاده از قوه قانون میکنند که متهم را اول حبس کند و این بر خلاف قانون است و قتیکه طرز فکر ما اینچنین است نفرمائید که توهین و هتک احترام غیر از افترا و فلان است مگر اینکه در قانون بنویسید من پیشنهادی کرده ام بعد توضیح خواهم داد، این است که من عرض کردم آقا ما از آزادی مطبوعات گذشتیم با روزنامه نویس هم مثل یک جانی رفتار کنید که وقتی معلوم شد گناه ندارد دیگر حقی را بدهید دیگر خسارتش را جبران کنید و با همان معاملهای که برای متهم یعنی همان تسریعی که در مورد دعوای شاکی میکند همان تسریع را هم در مورد مشتکی عنه بکنند که حق هر دو محفوظ شده باشد آقایان اصراری دارند که توقیف روزنامه مجازات نیست من نمیفهمم توقیف روزنامه اگر مجازات نیست چیست؟ اینها آقا الفاظ است تمام منظور اینست که وقتی من از فلان روزنامه نویس بدم آمد بگویم قبلاً توقیفش کنند بدهم برود دوسه سال بدود این برخلاف آزادی مطبوعات نمیگویم آزادی مطبوعات چیزی دیگر است این قانون را که آورده اند اگر منظورشان آزادی مطبوعات بود تفکیک میکنند بین حقوق شخصی و حقوق اجتماعی تمام این نطقها بر سر این است که زبان روزنامه نویس را در مورد حقوق اجتماعی ببنند اگر در این قانون شما نوشته بودید که هر کس فحش عرضی و ناموسی داد و هتک احترام شخصی کرد بهر کس که باشد ولی در مورد مسائل اجتماعی آزاد باشد هیچکس مخالفتی ندارد یک حرفی زد آقای قبادیان وجه حرف بسیار صحیح بود و آن این بود که فلان آدم خودش دزد است ولی زنتش چه گناهی دارد دخترش چه گناهی دارد، با اینکه من میگویم شوهر آن زن که خانه مردم را خراب کرده مردم چه گناهی دارند باینحال من اینرا قبول میکنم باید قانون طوری نوشته شود که هر کس فحش شخصی باشخاص داد اینطرف را من موافقم اما در هتک نفست وزیر و وزیر و وسیل مجلس باید زبان آزاد باشد این مسلط بر حقوق من و ۱۵ میلیون مردم است هر کاری بکنند من حق نداشته باشم حرف بزنم این در حقوق من دارد عمل می کنند روزنامه نویس باید در اینجا آزاد باشد در مورد عرض و ناموس شخصی روزنامه نویس باید محکوم شود ولو اینکه تهمت آن وارد باشد - باید روزنامه نویس مجازات بشود اگر نسبت بی عفتی بیک خانواده ای بدهد یا زنی را متهم سازد ولو اینکه ان دروغ نباشد باید روزنامه نویس مجازات شود برای اینکه حق ندارد وارد زندگی خصوصی اشخاص شود (صحیح است) اما در مورد مسائل عمومی دادگستری خراب است من نتوانم حرف بزنم، مالبه خراب است من نتوانم حرف بزنم، بلدی به خراب است من نتوانم حرف بزنم این صحیح نیست و فلسفه این قانون و این لایحه برای جلوگیری

از لغت نبوده برای بستن زبان روزنامه نویس از بحث در مسائل اجتماعی بوده است و با وجود این باز در لایحه دولت یک حدی قابل شمه بود و آن اینست که اگر شکایت بی مورد بود یا بیجا توقیفش کرده بودند ششرا بدهند خیلی متأسفم که عرض کنم آنچه من در این ایام دیدم...  
**رئیس** - آقای فرامرزی مختصر تر بفرمائید.  
**فرامرزی** - تمام شد بکدیقه بیشتر طول نمیکشد - من از دولت خیلی بیشتر حسن نیت دیدم تا از بعضی نمایندگان - در بعضی نمایندگان فکر آزادی کشتی و خفه کردن مطبوعات برآب بیشتر از دولت بود برای اینکه دولت یک حقی برای مطبوعات قابل بود و حتی در مورد بندج توقیف قابل نشده بود دولت ولی اینجا بتلویح و بطوریکه خیلی مفهوم نشود در مورد دوم هم حق توقیف مدیر روزنامه را هم داده اند بدادگاه یا دادستان پس لایحه دولت از لحاظ عدالت مقدم بر این گزارش کمیسیون دادگستری است  
**رئیس** - آقای بوذری.  
**معاون وزارت دادگستری** - بنده اول از حسن ظن آقای فرامرزی تشکر میکنم راجع باساس پیشنهادی که فرموده اند پیشنهاد ایشان اینست که لایحه دولت و طرح پیشنهادی دولت بهتر از آن چیزی است که از کمیسیون دادگستری و فرهنگ آمده است و در مقام استدلال فرمودند که تفاوت ....  
**رئیس** - بکدیقه تأمل بفرمائید تا اکثریت بشود (پس از چند دقیقه اکثریت شد) بفرمائید.  
**بوذری** - تفاوتی که جناب آقای فرامرزی فرمودند که بین لایحه دولت و گزارش کمیسیون است اینست که در لایحه دولت خسارت مدیر روزنامه پیش بینی شده است و در گزارش کمیسیون اینکار نشده این راجع رجحان فرمودند و معتقد هستند که باینجهت آن لایحه راجع بود البته بنده هم تصدیق میکنم این قسمت در لایحه دولت بود و در گزارش که از کمیسیون آمده است نیست (صحیح است) لکن مطابق اصول کلی قضائی که ما داریم آقای فرامرزی، یکی از موجبات خسارت تسبیب است یعنی شخصی سبب ضرر وزیران کسی بشود بطور کلی آن کسیکه زبان دیده حق دارد میزان خسارت خود را تعیین کند و با مدارا که دارد در محاکم جبران زبان و خسارت خودش را بخواهد پس نظر جناب عالی با این تفکر تأمین میشود و از اینجهت تفاوت خیلی زیادی بین این دو لایحه نیست و اما راجع باینکه فرمودید که جناب عالی موافق هستید که اگر کسی باشخاص فحش و ناسزا گفت تعقیب بشود (فرامرزی هیچ شکی نیست) البته این هم بنده تصور نمیکنم که دولت با این لایحه ای که بمجلس آمده است غیر از این نظر را داشته باشد و بحث در امور اجتماعی مملکت هیچکس مخالف آن نیست و همه موافقتند در امور اجتماعی بحث بشود و در موارد لازمه انتقاد بشود البته فهم یک ماده دلالت الفاظ است اگر این کلماتی که در این لایحه ملاحظه بفرمائید بنظر جناب عالی تصور میفرمائید غیر این معنی را دارند ممکن است این کلمات را اصلاح بفرمائید مثلاً در لایحه نوشته است اهانت و هتک حرمت این دو کلمه است (فرامرزی - تفسیر بفرمائید) این کلمه بنظر بنده همان فحش و ناسزا است و الا نه جلوگیری از انتقاد و بحث جرایم اما در قسمت اینکه فرمودید که نباید مدیر روزنامه را



قبل از رسیدگی توفیق و باز داشت کرد آلب نه مدبر روزنامه بنده محترم بامهنگس این نامه نباید بشود (صحیح است) بنده بادم میباید که در جلسات پیش در مذاکراتی کنفرانس و در فرمودید که در جزو اول این لایحه ایراد آنرا نداری یعنی در قسمت الف موافق بودید بنا بر این ملاحظه میفرمائید که در قسمت الف فقط این موضوع هست و در قسمت ب راجع بتوقیف مدیر روزنامه صحبتی نیست (فرامرزی - هست) تغییر نوشته اند توقیف الزامی نیست (فرامرزی - الزامی نیست یعنی حق دارد) منظور اینست که ما یک مقررات تأمیناتی داریم ولی همچو حکمی که یک مرجعی را مکلف کرده باشد که قبل از رسیدگی توقیف نکنند نداریم اما در قانون اصول محاکمات جزائی داریم که خود آقا هم اشاره فرمودید هر متهمی که تحت تعقیب در آمده یکی از آنها را آزاد میگيرند که البته اضعف آنها التزام است درجه بالاترش اخذ آفیل است یک قدری بالاتر وجه الضمانه است همانکه آقا اسمش را توقیف فرنگی گذاشتید در قسمت چهارم توقیف است و اینها همانطور که بنده عرض کردم هیچ بدعت تازه ای ما در این قانون

نگذاشته ایم و مطلب تازه ای به مجلس نیامده و تمام قوانینی که ما تا کنون داریم با اعتبار خودش باقی است و این لایحه صرفاً راجع باصول محاکمات است رئیس - آقای سزاوار .  
 سزاوار - (مخبر) علاوه تاسی که جناب آقای فرامرزی دارند بجامعه مطبوعات و البته شاید دیگران هم بی بهره و بی نصیب نباشند نباید که کمیسیون دادگستری را بر خلاف حق و عدالت مواد تنقیه و اعتراض قرار بدهند اگر اینطور است بنده لایحه دولت را میخوانم تا ببیند کار مطبوعات هم اینچنان هستند نمیخواهید الان بنده قبول کنم عرض شود : عرض کنم در لایحه دولت نوشته است «متهم بازداشت میشود و در باز داشت میماند تا صدور حکم نهائی (این را ملاحظه میفرمائید تا خانه رسیدگی یعنی صدور حکم نهائی) (فرامرزی - پس حق مدیر روزنامه را بدهید بنده عرضی ندارم) در ظرف ۴۸ ساعت پرونده تشکیل و بداد گاه صلاحیتدار فرستاده میشود که طبق مقررات قانون اقدام شود و تا همین تکلیف نهائی از طرف دادگاه مزبور نشریه در توقیف و اشخاص در بازداشت باقی خواهند ماند « التفات

میفرمائید یعنی حکم فطری کمیسیون دادگستری شش ساعت نشست و روی این مطالعه کرده است و بیروز عرض کردم که در اطاق بسته بود و معلوم نیست که کسی چه گفته و چه جواب داده اند اینجا در مجلس پیشنهاد های زیادی داده شده است و حرف زده شده است ولی بنده یکی از پیشنهادات را ندیدم مفید باشد بحال مطبوعات زیرا اینجای پیشنهادات مشکل بر مشکل میافزاید - شما فقط اشکالتان اینست که میگوئید قبل از آنکه متهم بجرمش رسیدگی شده باشد روزنامه اش توقیف میشود عرض کردم اینکه اینقدر مدت ندارد عرض کردم بنده الان بیرون با یکی از آقایان صحبت میکردم این لایحه ضروری است یا نیست...  
 فرامرزی - آقا پس گرفتیم .

۴- موقع دستور جلسه بعد ختم جلسه  
 رئیس - جلسه را ختم میکنیم و جلسه روز ۵ شنبه خواهد بود گزارش کمیسیون هم برسد دستور هم همین لایحه است .  
 (۴۷ دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)  
 رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت